

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA DIN BUCUREȘTI
1.2 Facultatea	ISTORIE
1.3 Departamentul	Departamentul de Istoria Românilor și a Sud-Estului European
1.4 Domeniul de studii	ISTORIE
1.5 Ciclul de studii	MASTER
1.6 Programul de studii /Calificarea	ȘTIINȚELE ANTICHITĂȚII, MEDIEVISTICĂ ȘI ARHEOLOGIE

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei				Practică în domeniul paleografiei. Paleografie latină			
2.2 Titularul activităților de curs				–			
2.3 Titularul activităților de seminar				Conf. univ. dr. Radu Nedici			
2.4 Anul de studiu	I	2.5 Semestrul	1	2.6 Tipul de evaluare	Verificare	2.7 Regimul disciplinei	Specializare

3. Timpul total estimat (ore pe semestru alocate activităților didactice)*

3.1 Număr de ore pe săptămână	2	din care: curs	–	seminar/laborator	2
3.2 Total ore din planul de învățământ	28	din care: CURS	–	- seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp					ore
Studiu după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					30
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platforme electronice de specialitate și pe teren					47
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					70
3.3 Total ore de studiu individual					147
3.4 Total ore pe semestru					175
3.5 Numărul de credite					7

*Activitățile online au loc numai în situații excepționale, în care nu pot fi derulate față în față din motive obiective. Cifrele prevăzute sunt cele indicate în standardele ARACIS.

4. Condiții (acolo unde este cazul)

4.1 de desfășurare a cursului	–
4.2 de desfășurare a seminarului/laboratorului	- În cazul desfășurării unor activități online vor fi utilizate următoarele platforme: Microsoft Teams

5. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Facilitarea accesului direct la sursele primare de limbă latină necesare cercetării prin capacitatea de a descifra și data diversele tipuri de scriere folosite de-a lungul evului mediu în Occident. ▪ Familiarizarea cu resursele bibliografice și arhivistice specifice specializării și dezvoltarea unei gândiri critice asupra lor. ▪ Abilitatea de a contextualiza un document istoric și de a efectua critica internă și externă a lui. ▪ Introducerea unor noțiuni generale privind editarea surselor istorice.
--------------------------------	--

Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Responsabilitate față de termenele de lucru stabilite. ▪ Respectarea criteriilor de etică și integritate academică. ▪ Aplicarea practică a cunoștințelor dobândite prin studiu în vederea formării profesionale. ▪ Conștientizarea nevoii de învățare și formare profesională în scopul inserției pe piața muncii și a adaptării la cerințele specifice domeniului.
--------------------------------	--

6. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Înșușirea și dezvoltarea abilităților de cercetare bazată pe sursele istorice primare.
8.2 Obiective specifice	Seminarul practic de paleografie latină are ca obiectiv inițierea masteranzilor în descifrarea documentelor inedite scrise în limba latină de-a lungul secolelor Evului Mediu, într-o epocă când aceasta a fost principala limbă de cultură în Europa Apuseană și Centrală, pentru a le permite să se apropie individual de sursele istorice care urmează să stea la baza cercetărilor pe care le derulează în cadrul programului de master Studii Medievale.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

Curs	Metode de predare	Observații ¹
–	–	
Seminar/laborator		Observații ¹
1. Noțiuni introductive de gramatică a limbii latine.	Prelegere & exerciții practice.	
2. Latina medievală. Particularități ale limbajului cronicarilor medievali și scribilor de cancelarie.	Prelegere & exerciții practice.	
3. Concepte și terminologie diplomatică. Datarea documentelor medievale.	Prelegere & exerciții practice.	
4. Scrierea antică târzie și scrierile regionale.	Prelegere & exerciții practice.	
5. Scrierea carolingiană.	Prelegere & exerciții practice.	
6. Scrierea gotică.	Prelegere & exerciții practice.	
7. Scrierea umanistă.	Prelegere & exerciții practice.	
8. Scrierea modernă.	Prelegere & exerciții practice.	
9. Cancelariile medievale. Studiu de caz: Ungaria și Transilvania.	Prelegere & exerciții practice.	
10. Locurile de adevărire: capitluri și conventuri.	Prelegere & exerciții practice.	
11. Tipuri de acte: original, transumpt, copie.	Prelegere & exerciții practice.	
12. Scriptoriile marilor mănăstiri.	Prelegere & exerciții practice.	
13. Principii de editare critică.	Prelegere & exerciții practice.	
14. Evaluare finală.	Colocviu	

BIBLIOGRAFIE:

- Bischoff, Bernhard. *Latin Palaeography: Antiquity and the Middle Ages*. Cambridge: Cambridge University Press, 1990.
- Cappelli, Adriano. *Lexicon abbreviatarum: Dizionario di abbreviature latine ed italiane*. Milano: Ulrico Hoepli, 1990⁶.
- Derolez, Albert. *The palaeography of Gothic manuscript books: From the twelfth to the early sixteenth century*. Cambridge: Cambridge University Press, 2003.
- Foerster, Hans; Thomas Frenz. *Abriss der lateinischen Paläographie*. Stuttgart: Hiersemann, 2004³.
- Guyotjeannin, Olivier, Jacques Picke, Benoît-Michel Tock. *Diplomatique médiévale*. Turnhout: Brepols, 1993.
- Halichias, Ana-Cristina. *Elemente de fonetică și morfosintaxă latină*. București: Ed. Universității din

București, 2011.

- Jakó, Sigismund. *Paleografia latină cu referire la Transilvania. În Documente privind istoria României: Introducere*. București: Ed. Academiei RPR, 1956. Vol. I, pp. 169–227.
- Jakó, Sigismund, Radu Manolescu. *Scrierea latină în Evul Mediu*. București: Ed. Științifică, 1971.
- Meillet, Antoine. *Esquisse d'une histoire de la langue latine*. Paris: Hachette, 1933³ (reprint Cambridge University Press, 2010).
- Pall, Francisc. *Cronologia documentelor privind Transilvania (sec. XI–XV). În Documente privind istoria României: Introducere*. București: Ed. Academiei RPR, 1956. Vol. I, pp. 451–481.
- Pall, Francisc. *Diplomatica latină cu referire la Transilvania (sec. XI–XV). În Documente privind istoria României: Introducere*. București: Ed. Academiei RPR, 1956. Vol. II, pp. 225–320.
- Papahagi, Adrian (coord). *Vocabularul cărții manuscrise*. București: Ed. Academiei, 2013.

Dicționare:

- *Glossarium mediae at infimae latinitatis*, ed. Charles du Fresne, sieur du Cange. 10 vol. Niort: L. Favre, 1883–1887. [<http://ducange.enc.sorbonne.fr/>]
- *Mediae latinitatis lexicon minus*, ed. J. F. Niermeyer. Leiden: Brill, 1976.
- *Oxford Latin Dictionary*. Oxford: Clarendon Press, 1968.
- *Glosar de termeni și expresii din documentele latine privind istoria medie a României*. București: 1965.
- *Glosar de latină medievală a documentelor care ilustrează istoria Transilvaniei, Moldovei și Munteniei*, ed. Vasile Rus, Aurel Răduțiu. Vol. 1 (A–C). București: Ed. Academiei, 2010.
- Guțu, Gheorghe. *Dicționar latin–român*. București: Humanitas, 2003².

¹În situații justificate, anumite activități se pot desfășura online, cu respectarea numărului de ore de activități online indicate în normele ARACIS. În astfel de situații studenții sunt anunțați în prealabil.

8. Coroborarea conținutului disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Cunoștințele și abilitățile dobândite în cadrul acestui seminar pun la dispoziția comunității epistemice și potențialilor angajatori absolvenți pregătiți să valorifice din punct de vedere științific sursele scrise de limbă latină din perioada medievală și premodernă.

9. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	–	–	–
10.5 Seminar/laborator	Participarea activă la seminar.	Testare continuă	40%
	Transliterarea, datarea și rezumarea unui document medieval în limba latină.	Colocviu.	60%

10.6 Standard minim de performanță

Capacitatea de a recunoaște, translitera și rezuma la un nivel minimal un text inedit în limba latină, precum și de a data un document medieval folosind instrumentele de lucru specifice. Nota minimă pentru promovarea examenului este 5.

Data completării :

27.09.2024

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament

Semnătura directorului de departament